

CĂTĂLIN RĂDULESCU

POVESTIRI DIN ESTUL ÎNDEPĂRTAT

III

SEMĂNĂTORUL
Editura online - decembrie 2008

Povestiri din Estul îndepărtat

CĂTĂLIN RĂDULESCU

CUPRINS

Bicilis-ul nostru cel de toate zilele <i>-microroman-</i>	Pag. 2- 22
Revoluție și premeditare	Pag. 23 - 30
La cruce	Pag. 31 - 38

Povestiri din Estul îndepărtat

Bicilis-ul nostru cel de toate zilele^{*}

- microroman -

Războiul era pierdut. Una câte una, cu pierderi mari, ce-i drept – râmlenii reușiseră să cucerească și distrugă toată salba de fortificații din jurul capitalei Sarmisegetuza. Împăratul Traian nu putuse uita ulcerarea de cu câțiva ani înainte când la Tapae ajunsese în situația de a-și rupe veșmintele imperiale pentru oblojirea rănilor soldaților și, acceptând vremelnic în scopul câștigării de timp postura *Fiului lui Scorilo de Client al Imperiului Roman*, pregătise meticulos o nouă campanie a cărei desfășurare avea să se anunțe cumplită. După ce totul a fost gata iar meșterii fierari au bătut pe nicovală și ultima săgeată ce urma să intre în dotarea armatei, după ce inginerii au terminat de durat și ultimile catapulte și mașini de asediu ce urmau să participe la expediție, după ce lucrătorii lui Apolodor din Damasc terminară de zidit și cel din urmă bloc de piatră din podul durat peste Istru, Împăratul își puse în mișcare uriașa mașinărie de război pentru a șterge rușinea pe care legiunile sale o suferiseră cu patru ani în urmă.

- **Prietenii și Aliații noștri Romani** nu au intenții rele prin durarea acestui pod! liniști Bicilis pe căpeteniile geto-dace. - Ceea ce se contruiește acum la Drobeta reprezintă începutul unei prietenii durabile între noi și puternicii noștri vecini de la Sud. Să nu-l distrugem! Gândiți-vă, legați de Moesia carele nostre cu miere, aurul și grânele noastre vor putea trece mai repede dincolo,

*

Sfetnic al regelui Decebal, care după terminarea războiului daco-roman din 105-106 d.Ch. a trădat, dezvăluind romanilor locul unde se afla ascuns tezaurul dacic.

spre a ne aduce banii, inginerii și armele atât de trebuincioase pentru a ne apăra de pericolele din viitor.

Căpeteniile daco-gete privesc fără mimică pe atât de aparent-credinciosul sfetnic. Își aruncă o privire în apele învolburate ale Istrului, stând în dubiu dacă nu cumva acea ctitorie nu prezintă cumva mai multe avantaje decât dezavantaje.

Doar Bicilis continuă să negocieze, de data asta în tabăra cealaltă:

- Grăbiți-vă! Orbi în fața avantajelor ce s-ar ivi din unirea lumilor noastre prin durarea acestui măreț viaduct – căpeteniile geto-dace împreună cu alte rude tracice se pregătesc să vă atace și să măcelăreasă lucrătorii și inginerii! Grăbiți-vă, dar – repede, mai repede!...

În ăst timp, mușuroiul de muncitori ce roboteau la durarea mai grabnică a punții între cele două lumi lucrau mai departe nestingheriți, în zgomotele de unelte și strigăte ale celor aflați pe luntrile ce dădeau rotocoale largi picioarelor viaductului pe jumătate durat.

De acum, ultima piatră a fost zidită pe malul barbar. O vreme, ctitoria rămase pustie, ca și cum ea ar fi fost durată doar pentru a spori numărul de minuni arhitectonice ale Antichității. Dar într-o dimineață limpede și însorită, tumult mare de aude dinspre malul moesian; la puțin timp, o văpaie precum un uriaș arc de foc se întrezărește la capătul celălalt al punții: era armata romană, înveșmântată toată în fier, cu mulțime de sulite și steaguri ce păreau a atinge țăriile cerului, cu mușuroi de chesoane trase de cai strălucitori, cu companii întregi de arcași urmați de o mulțime înfricoșătoare de mașini de asediu; invazia începuse.

Mobilizarea disperată și în pripă a Regelui geto-dac nu a fost de mare folos. Exact în locurile în care cu câțiva ani în urmă armata sa reușise a obține un onorabil scor de remiză, acum este spulberată căci, localnicii cu tot uriașul lor spirit de sacrificiu, neajutați de militarii de profesie ai Regelui - nu reușesc să oprească marea cea mai strălucită Armată a Antichității, ce sistematic – chiar dacă cu sacrificii uriașe – reușește să cucerească metodic una câte una așezările de relativă câmpie de până la poalele Munților

Carpathus. De la asedierea primei fortificații din salba de cetăți ce apără Cuibul de Vulturi Sarmisegetuza, armile Hades-ului par să se abată asupra oștenilor Împăratului; bărbați îndesați și nu prea înalți, cu ochii firoși de un albastru sălbatic se aruncă la fiecare asalt asupra invadatorilor și, cu săbiile lor scurte și grele turtesc strălucitoarele odinioară coifuri și platoșe romane; săgeți bine țintite și pari ascuțiți străpung trupurile atacatorilor deschizându-le în trupuri răni de moarte, bolovani uriași din vreme pregătiți pornesc în drumul lor zărghit acoperind urletele și disperarea soldaților râmleni de dinainte de moarte; Împăratul privește descumpănit la soldații ce fug îngroziți, ignorând amenințările și sudălmile centurionilor ce îi mânaseră de la spate, regretând acum războiul dezlănțuit, dându-și totodată seama că în acel moment cale de retragere nu mai există, căci necîștigarea conflictului ar duce de răpă nu numai prestigiul său ci al întregului Imperiu, inspirând la nesupunere și celelalte popoare îngenunchiate în ultimile secole în care ar fi putut să se reaprindă năzuința spre libertate; „*Prieteni și Aliați ai Poporului Roman*”; ar fi trebuit să le acordăm această titulatură de la început” – cugetă stăpânul Romei, prea târziu însă; una câte una fortificațiile cad, de fiecare dată însă cu prețul unor lugubre hecatombe din partea invadatorului, ce a presărat pantele carpatine cu ciorchini de morți și pâraie de sânge ce se scurg încet spre poalele munților, în vreme ce râmleni muribunzi acoperiți de stindardele ferferițite țintesc târându-se chinuit cu ochi goi cerul, iar caii scurmă fornăind agonic cu copita pământul.

Sarmisegetuza! În fața ochilor împăratului se înfățișează acum ultimul bastion al Regelui Dac! Cu cele din urmă puteri, luptătorii romani se avântă într-un iureș nebunesc. Urletele lor de durere se aud curând, sub ploaia de sulițe, săgeți, pari ascuțiți și bolovani ce neîndurător își ating ținta; cazane cu smoală sunt răsturnate peste asediatorii de la poalele zidului, vipere sâsâind setoase de sânge se încolăcesc ucigându-i pe râmleni în îmbrățișările lor sepulcrale.

Din biuvacul său, Împăratul privește cu ochi măriți de groază la carnagiul trupelor sale. Constată cum mașinile de luptă

ale inamicului dobândite în cei câțiva ani cât acesta fusese **Client** al Imperiului își fac neînduplecat datoria aruncând frânturi de stâncă și grinzi grele de stejar până aproape de tabăra sa; când umbrele înserării își lasă giulgiul, pâlcuri de soldați cu priviri rătăcite se apropie dezordonat de tabără, neîndraznind să privescă înapoi; câteva ceasuri, până la apariția zorilor, își vor îngădui puțină odihnă.

De partea cealaltă, Regele Dac își privește luptătorii cu ochi în care flacăra îndârjirii a rămas nestinsă; morți mulți se află lângă creneluri, de parcă doar cu sufletul ar fi dorit să urce la Zamolxis, trupul lasându-și-l în lumea pământeană spre a-și face pe mai departe datoria de oștean; în privirile luptătorilor rămași în viață, citește aceeași flăcără a nebuniei ce se oglindește în ochii luptătorului care are de gând să cedeze doar o dată cu ultima suflare.

- Ce vom face de acum, oșteni?

Unul din ei, vânjos și la jumătatea maturității răspunde cu glas de stentor:

- Or liberi pe acest pământ sub domnia ta, Mărite Rege – or în Împărăția lui Zamolxis!

Și privesc cu toții îndârjiți la cazanul uriaș în care fierbe ca o enormă pustulă cu puroi teribila otravă, pregătindu-și totodată ultima sulică în care sunt decși să se arunce cu o clipă înainte de a cădea vii în mâna dușmanului.

Dar săgețile, parii ascuțiți și sulitele sunt pe terminate, oblojelile se vor isprăvi curând din pricina prea multilor răniți, merindea aproape că nu mai există, iar apărătorii sunt mult împuținați. În tabăra adversă Împăratul constată aceeași situație pentru legiunile sale, gândindu-se chiar că nici prestigiul său nici al Imperiului nu merită priveliștea sinistră aflată de jur-împrejurul lui, unde fala Împărăției Romane zace însângerată în ăst teritoriu unde groaza și moartea par să se fi înfrățit cu băștinașii. Și este chiar la un pas să ordone retragerea generală peste Istru.

În acel moment dramatic nu se putea să nu intervină „geniul” salvator-diplomatic al unui atât de abil samsar ca Bicilis:

- Mărite Rege, îndrăzni el a se apropia într-un târziu de stăpânul său, e limpede că râmlenii care au venit câtă frunza și iarba ne vor răzbi definitiv dacă vom continua a ne apăra în acest loc. Ascultă-l pe umilul tău sfetnic, Mărite Stăpân – și retrage-te spre Răsărit în ținuturile carpilor și costobocilor dintre Pruetus și Nistrus, unde vei găsi forțe noi și resurse proaspete spre a continua dreapta ta rezistență! Nu mai zăbovi, Stăpâne, pleacă acum – fără să vestești celelalte căpetenii spre a nu le descumpăni!

Și spre edificare, vicleanul slujitor îl îndeamnă pe stăpânul său a privi spre tabăra romană unde luptătorii nu mai erau chiar câtă frunză și iarba, pregătindu-se chiar a fece cale întoarsă. Regele dac privește, nedeslușind însă și gemetele de durere din tabăra adversă, prea stinse spre a răzbate până la urechile sale. Apoi se hotărăște că el nu are dreptul să-și încredințeze prematur și egoist viața Stăpânului Suprem – Zamolxis. Datoria supremă către poporul său trebuie să-l țină în viață! – Și pornește cu pași hotărâți spre tunelul secret, prin care avea să iasă la lumina zilei undeva, departe, într-un loc de nimeni știut.

Ieșit o dată cu el, nevăzut de nimeni, Bicilis o ia pe povârniș, spre tabăra vrajmașă:

- Regele dac a fugit spre complicitățile săi dinpre Soare-Răsare de unde vrea să vină cu forțe proaspete spre a vă lovi din nou! Foamea și boala îi risipește însă pe apărătorii din fața voastră! Curând, au de gând să deschidă porțile cetății! Atacați dar cu vigoare acum, și victoria va fi neîntârziat a voastră!

Și reîntors tainic la cei pe care i-a vândut, trage barele grele ale porții masive, întredeschizându-le. Soldații ultimei legiuni rămase și Împăratul lor privesc uimiți, nevenindu-le să-și creadă ochilor. Pornesc în iureș nebun și disperat, hotărâți să treacă de acea poartă chiar dacă dincolo îi i-ar pândi pe toți o capcană ce îi va duce la neant.

Dar dincolo nu i-a așteptat decât rodul trădării, dulce ca mierea pentru ei, oferindu-le perspectiva unei victorii la care nu mai sperau.

Strigând surprinși, apărătorii daci se aruncă la rându-le asupra asediatorilor. Este prea târziu însă. Luptătorii vrăjmași

deferlează de pretutindeni. Cu o clipă înaintea morții, asediații aruncă torțe aprinse asupra baloților de fân pretutindeni existenți; femeile lor despletite se aruncă cu rânjete de fiară asupra soldaților vrăjmași care cu carotidele sfâșiate de unghiile lungi încearcă să le salveze dintre pereții fortificației acum în flăcări...

*

... ajuns departe, Regele Dac privește zâmbind plin de speranță ultimele creste scaldate în nori ce-l despart de supușii săi de la Răsărit. La rândul lor, aceștia au prins de veste că de ei se apropie Regele, pregătindu-se să-l primească cu toată cinstea apoi să pornească după dânsul întru eliberarea Regatului. Printre trecătorile abrupte ale versanților orientali se zărește un nor de colb: este suita care se apropie să-l întâmpine, aflată însă încă la mare distanță. Ostenit, Regele pornește fără grabă într-acolo. Deodată în spatele său se aud ropot de copite și zăngănit de arme.

- Predă-te, o, tu viteaz Rege trac și viața îți va fi cruțată. Vei face doar fala carului triumfal cu care Stăpânul Lumii se va întoarce la Roma, mergând în urma acestuia. O dată ajuns, vei fi tratat cu toată cinstea, cum se cuvine unui sclav de seamă!...

Monarhul grăbește pasul. Suita salvatoare care chiar dacă s-a mai apropiat întrucâtva, este totuși prea departe spre a-i veni în ajutor. În curând își dă seama că va fi prins. Hotărârea o ia rapid, acum are deplină justificare a-și încredința ființa în mâna lui Zamolxis. Și, cu privirile pierdute spre crestele salvatoare de unde norul de praf se vede acum mai lămurit, își smulge cu gest scurt pumnalul pe care și-l înfige în inimă.

Ajunși lângă trupul neînsuflețit, urmăritorii se uită uimiți unul la altul; își scot coifurile strălucitoare, privind cu respect la Regele acum fără viață, pe ale cărui trăsături se poate citi aceeași inebriabilă hotărâre chiar și scufundat în neființă. - „*Asemenea popor vrem noi să învingem?*” – par a-și spune în timp ce se privesc contrariați. Apoi iau seama la colbul de praf aflat acum amenințător de aproape.

În pripă execută porunca împărătească: - „*Dacă nu se dă prins viu, să-mi aduceți chezaș al faptului că nu mai e în viață capul și mâna lui dreaptă!*” – După ce au dus la îndeplinire porunca, se îndepărtează într-un iureș nebun, cu spaima morții în suflet. Norul de colb era acum primejdios de aproape.

Ajunși lângă Regele lor, călăreții îl privesc la început cu figuri împietrite. În ochii lor ca tăria cerului se oglindește la un moment dat o mânie cumplită. Ridică trupul mutilat pe calul ce-l pregătiseră pentru Stăpân și pornesc grabnic înapoi în urletele cumplite ale drapelului cap-de-lup.

*

- Crezi că ai totul la picioare, Mărite Împărate – nu? Chiar capul și mâna dreaptă a celui mai mare dușman al tău... Ei bine, dezvelind unde ți-am spus apele sargete, vei afla comori care depășesc bogățiile luate la un loc ce există acum la Roma!

Și, într-adevăr, de sub albia dezvelită de ape sub ochii romanului apare Minunea: mulțime de aur prelucrat în toate formele – monede, mici figurine, salbe și chiar lădițe cu praf curat din prețiosul metal.

- Ei? Ai văzut că nu ți-am înșelat încrederea? Îmi dai acum postul de prim-sfetnic al tău?...

Cu un ochi, râmleanul privește admirativ la jocul de lumini izvodit de prețiosul metal, dar cu nemărginită scârbă la cel aflat la stânga sa:

- De ce?... Ca să mă trădezi într-o zi pe mine, așa cum ai făcut cu stăpânul tău?

Și aplecându-se spre o lădiță cu săculeți ce străluceau de metalul sacru apucă unul, aruncându-l celui ce îl privea încă zâmbind greșos.

- Na! Prețul obișnuit al trădătorilor! Nu mai mult de atât! Și-acum, centurioni – izgoniți-l din tabără!...

- Mărite Împărate!...

- Pleacă – mi-e scârbă de tine! Soldați, luați-l!...

O vreme, Bicilis a hălăduit ca o fiară de pripas. Se hrănea cu tot ce era comestibil, de la mici viețuitoare ce reușea să le prindă în drumul său, până la rădăcinile amare pe care le găsea scormonind cu unghiile prin zăpada acelei teribile ierni. Doar apa limpede a izvoarelor ce nu seacă sau îngheță nicicând îi mai aduceau o undă de înviorare în felul de existență pe care singur și-l alesese. Într-un rând însă, ajunse fiindcă nu-și luase seama lângă un sălaș. Rătăcindu-se, mersese prea mult spre Soare-Răsare.

- Cine ești și ce cauți în sălașul nostru? i se puse o mână grea pe umăr.

Îl privea pe cel de lângă el fără a zice nimic.

- Tu vii cu mine!... mai spuse straja și se așternură la drum.

În văgăuna unde își avea adăpostul un **tarabostes**, lăsă să-i cadă moale pe pardoseala de piatră săculețul obținut ca preț al trădării. Căpetenia militară îl privi fără să întrebe nimic, și nici nu fu nevoie – căci înțelese tot din bolboroselile celui ce aiura cuprins de fierbințeală. Ba chiar îl și îngrijii, iar în prima dimineață când oaspetele putu sta în șezut la marginea culcușului, din nou nu-i spuse nimic. Doar îl privea țintă.

- Iertați-mă, se ridică acesta în genunchi când pricepu care este pricina pentru care toate privirile îl fixaseră. Iertați-mă, o voi frați ai mei – sau mai bine omorâți-mă!...

- Tu nu meriți nici măcar atât, bitang denaturat al neamului omenesc. Dacă nu au făcut-o până acum romanii, au știut ei ce au știut! – Cu atât mai puțin ne vom murdări noi custurile cu tine, nu le vom face acest serviciu! Pleacă!...

*

Pentru o vreme, bitangul și-a reluat viața care părea a fi de atunci în colo a unui etern rătăcitor. Trecea prin creieri de munți și păduri întunecate, pe crestele etern înzăpezite ale Carpaților atinse doar de păsările măiestre ale cerului; din loc în loc în părțile mai practicabile ale munților ori chiar la șes dădea peste câte vreo așezare umană; de cele mai multe ori se depărta repede înainte de a fi gonit de locuitorii ostili care priveau la trențele cu care era

înfășurat ca la ale ultimului râios; altădată, în câte vreun luminiș de pădure, îi dădeau voie în nopțile mai friguroase de iarnă să se apropie de focurile lor, spre a se mai încălzi în lătrăturile câinilor ce nu-l slăbeau aproape întreaga noapte; câteodată oamenii îi aruncau câte o ciozvârtă friptă a vreunui dobitoc sacrificat pentru cină, vorbind pe seama lui în șoaptă și într-un grai pe care începea să-l priceapă numai pe jumătate.

Mult-puțin, în cele din urmă timpul spălător de păcate a trecut. Până într-o zi, când peste mărețul pod durat cu peste zece ani în urmă o solie a sosit din capitala romană cu o veste cumplită: împăratul Traian a murit pe neșteptate! Bicilis simți că se reînviorează: părea că vremea lui a sosit din nou. A început să reintre cu mai multă încredere în sălașurile de care se ferise atâta amar de vreme, amestecându-se cu oamenii necăjiți și îngrijiți, care nu mai luau seama la trențele sale și, între timp fiind o generație mai nouă – nu-i mai cunoșteau păcatul. Începuse să le învețe noul grai din ce în ce mai depărtat de ce știa el, primind chiar și straie primenite.

- Acum, cu Hadrianus proclamat împărat, partidele Romei gândesc altfel – aduse el „vestea”. Vom suferi iar, căci noul stăpân al Râmului va repezi alte oști peste Istru, cu care să supună și restul de Regat dac, rămas liber! Vai nouă!...

Nu uită să se prezinte în fața prefectului și a comisarului imperial.

- E lucru sigur, dacii dinspre Răsărit pe care Roma în marea ei mărinimie i-a lăsat liberi se vor răscula, profitând de temporarul hiatus. Să fim pregătiți!

Chiar în noaptea aceea plecă spre Soare-Răsare; era grăbit, avea de dus „știri” ce nu suportau amânare.

Ajuns în ținuturile dintre Pruetus și Nistrus, constată că și aici oamenii mai îmbătrâniseră, alții începând să le ia locul. **Tarabostes**-ul care refuzase odinioară să-și mânjească sabia cu sângele lui – precum și o mare parte din tovarășii săi de arme – nu mai trăiau.

- Ce mai așteptați? se prezentă el noilor căpetenii militare care tocmai sperau într-o pace mai lungă, timp în care așezările

omenești nou-închegate să prindă mai multă snagă. – Mă veți crede de abia când centurionii și soldații râmleni își vor șterge picioarele cu părul femeilor voastre iar pe voi vă vor fi dus robi la Roma? La arme!

Cu privirile injectate de mânie la numai enunțarea teribilei perspective, prin toate pasurile munților s-au revărsat ca un puhoi furia disperată a dacilor rămași liberi. Era anul 117 după Răstignire. Orice limes găsit în cale a fost spulberat, soldații râmleni din mulțime de garnizoane întâlnite în cale și luate prin surprindere au fost masacrați, armatele răsculate fiind învinse doar cu puțin înainte a fi reușit să calce pe pământurile Eladei. Bilanțul a fost însă îngrozitor atât pentru râmleni cât și pentru armata răsculată în cele din urmă zdrobită; prizonierii au fost executați ca niște lotrii de rând fără a mai beneficia de imparțiala judecată a Dreptului Roman cu care dacă s-ar fi insistat, ar fi existat poate ocazia să pedepsească măcar o parte din instigatori; în urma răsculațiilor zeci de orașe și sate au rămas pustiite, monumente, terme, viaducte și apeducte distruse, câmpuri frumos arate și semănate călcate sub copitele furioase ale cailor, populația înfometată. De undeva, din creierul munților, doar fostul vânzător al Regelui Dac privea satisfăcut, înțelegând acum perfect în ce consta arta de a-i dezbină și stăpâni pe alții.

*

Podul peste Istru împlinea 167 de ani. Câte nu se întâmplaseră în tot acest timp, câte care încărcate cu bogățiile Daciei Traiane nu trecuseră în și dinspre restul Imperiului, câți mesageri nu traversaseră colbuiți spre a transmite vești îngrijorătoare sau anunțând încă o strălucită victorie ce anunța alipirea a încă vreunui teritoriu strălucitei civilizații romane!

Într-o altă dimineață senină de primăvară, asemănătoare parcă celei de blestem de cu un veac jumătate în urmă când cohortele Imperiului purcedeau să treacă peste viaduct întru înscrierea a încă unei pagini în istoria Europei – pe țăriile podului intră un călăreț grăbit care nu-și încetini galopul apre a-și îngădui

o clipă de răgaz nici chiar când ajunse de partea astalaltă a fluviului. Se oprește doar la Ulpia Traiana, capitala provinciei Dacia, unde intră în reședința marelui comisar imperial ce-l primi de îndată. Curierul îi înmânează un sul cu apostila imperială și după ce salută scurt cu mâna la piept, pleacă la fel de grăbit. La scurt timp, comisarul iese aproape în fugă și cu figura la fel de cernită asemenea fețelor sfetnicilor ce-l însoțesc, spre a intra în sala Consiliului General. Ordinul aurelian sună clar: toată administrația Provinciei Dacia se va retrage, toate trupele disponibile vor porni neîntârziat spre capitala Imperiului, pentru a fi redistribuite pe teatrele de operațiuni unde barbarii nordici supuneau la grave presiuni, amenințând însăși inima Imperiului. Armata și administrația va însoți deci oficialitățile; în măsura în care o dorește, parte din populația civilă poate să vină și dânsa – mai ales Veteranii.

Suntem în anul 271 după Răstignire. Lovite continuu, după 167 de ani de stăpânire, autoritățile romane nu mai pot face față atacurilor semințiilor dinspre Scandinavia aflate la fruntariile nordice ale Imperiului, conjugate cu din ce în ce mai violentele incursiuni ale dacilor liberi aflați de partea cealaltă a fortificației naturale a munților. Pentru acest ultim fapt, Bicilis – avortonul protonațional – are tot dreptul să se simtă mândru: nici o clipă în ultimii 167 de ani nu a încetat a-i *sfătui* și pe unii și pe alții, în timpul liber negociind și cu barbarii nordici istro-goți, așa încât inevitabilele lor incursiuni să fie și de o parte și de alta cu mult mai sângeroase și dătătoare de resentimente decât dacă lucrurile ar fi fost lăsate să meargă de la sine.

*

Dar nimic nu este etern, acestei legi a firii neputînd a se sustrage nici chiar bitangul fără de neam și țară. În final a trebuit să privească în ciudat la apariția primilor hibridi născuți din altoiul nobil al Romei adaptat aprigului trunchi dac, primii copii de acest fel privindu-l cu ochii lor senini ca pe ceva străin, straniu și izolat.

Urmașii Ruboboștilor, Dapycșilor și Scorililor au început să se joace și împrietenească netulburați de vrăjmășia secolelor trecute cu cei ai lui Ovidius, Valentinian și Severus. Ba chiar începură a-și împrumuta reciproc numele pe care și le stâlceau răsând, neștiind că le lasă moștenire generațiilor viitoare, ca și cuvintele cărora uitându-le pronunția originară, le strunjeau iarna în minunate basme născocite la gura vetrei, potrivindu-le graiului lor viitor de oameni ai pământului care în timpul secerișului nu au timp de vorbă multă; crescând împreună, au învățat nu numai să râdă laolaltă, ci și să moară înfrățiți - cu o mână pe armă, cu cealaltă pe plugul de acum cu brăzdar de fier, ale cărui coarne le lăsau slobode numai în răstimpurile când unul lângă altul făceau zid pentru a da ceea ce merită celor ce în nenumărate rânduri îi cercau cu robia; și a venit ziua când din ce în ce mai mult Sabinus era Roles, iar Roles era Sabinus: deveniseră una și aceeași ființă.

Rătăcitorul bitang fost martor cum marele pod a lui Apolodor din Damasc creat cu secole în urmă a început treptat să se dărapene din pricina timpului scurs peste dânsul și a neîngrijirii de către cei care în cele din urmă au dispărut în masa celor pe care i-au cucerit. Din mărețul viaduct au rămas în final doar câteva blocuri de piatră de pe malul acum daco-roman.

Vrăjmășia dintre cei de dincoace și dincolo de înălțimile carpatine de la Soare-Răsare s-a atenuat pentru ca în cele din urmă să diaspară cu totul. Nu mai era timp de așa ceva; întinderile Europei au început să fie tulburate de seminții până atunci necunoscute, care începuseră încă de la jumătatea celui de-al patrulea veac după Răstignire să irupă neliniștit în istorie. După căderea rând pe rând a voievodatelor lui Glad și Menumorut, a căzut și cel al lui Gelu Românul, ucis mișelește într-o luptă ce ar fi trebuit să fie dreaptă; supușii lui rămași fără stăpân au plecat în bejenie sub conducerea lui Dragoș prin pasurile Carpaților Răsăriteni, nemaifiind acum opriți de urmașii carpile și costobocilor. Iar din acel moment, acel teritoriu avea să ia numele Moldei, cățeaua voievodului ce-și găsisese sfârșitul tragic în vârful unei săgeți neinspirat slobozite.

Apoi lucrurile s-au mai liniștit. Supușii fino-ugricului rege Bella și-au dat seama, precum odinioară soldații lui Traian, că pământul de la Soare-Răsare de dincolo de bucla Carpaților nu-l vor putea în veci cuceri. Cel mai mulțumit a fost bitangul național, care pe întreaga durată a invaziei „negociase” continuu din perspectiva ambelor tabere. Pentru multe veacuri, inima fostei Dacii Traiane avea să rămână sub ocupație străină.

*

Reintrată oarecum pe făgașul ei, viața și-a urmat cursul relativ monoton. Oamenii locului semănau prășeau și treierau, modești și mulțumiți cu ceea ce Dumnezeuul creștin în religia căruia se convertiseră le dăduse cu prisosință: o țară binecuvântată, cu ape multe și izvoare repezi, cu păduri aproape de nepătruns, cu un subsol destul de bogat pentru a-și satisface nevoile lor meșteșugărești. Pășuni întinse atrăgeau turmele păstorilor în ciclica transhumanță, întâlnindu-se aici bacia de o parte și de alta a munților, sub privirile nemulțumite ale bitangului neliniștit întodeauna de perspectiva tihnei, păcii și armoniei ce s-ar fi putut instaura între oameni.

Mai întâi timid apoi din ce în ce mai hotărât stăpânii turmelor de mioare de pe ambii versanți au început să se apropie. La început s-au privit îndelung, ca doi frați cândva sfădiți ce nu se mai văzuseră demult. Apoi treptat au început să-și încerce graiurile: parcă semănau și nu prea. Cei aproape o mie de ani de despărțire începeau să-și spună cuvântul. Dar treptat-treptat, graiurile au început să se potrivească iar, fiecare cu dialectul lui, amintind din ce regiune a vetrei dacice era cel ce vorbea. Pretutindeni bitangul putea observa cum din combinarea graiului sosit peste podul cel mare acum o amintire, altoit cu limba locuitorilor originari ai plaiurilor mioritice se nasc din nou alte forme, pregătind idiomul comun ce avea să fie folosit de toți locitorii carpato-danubiano-pontici care poate într-o bună zi, când vitregia istoriei s-ar mai fi îmblânzit, ar fi putut să trăiască din nou reuniți în vatra mult ciuntită a străvechii Dacii.

Tot pripășind de-a lungul și de-a latul lanțului muntos spre a observa în ciudat începutul de reînfrățire ce se pregătește – bitangul vede cum în apusul bucolic de soare, un foarte june păstor își trimite spre țăriile ce încep să se decoloreze a amurg trilurile atât de asemănătoare cântecului viețuitoarelor văzduhului. Mioarele sale pasc la o aruncătură de băț de dânsul. Sunt multe, cu lână bogată – se vede că sunt bine îngrijite. Puțin mai departe alți doi baci, fiecare cu turmele lor, vorbesc alene cu glas monoton lăsându-se învâluți de inserarea serafică.

- Deși ești singur, turma ta este mai bogată și mai bine îngrijită, se apropie bitangul de flăcăiașul ce-i zâmbește cu bunătate pe sub mustața abia mijită. – Tu ești mai harnic, se vede de la distanță – s-ar cuveni cei doi tovarăși ai tăi să-ți fie slugi, iar mioarele lor să-ți fie date tot ție!

Flăcăul îl privește pe necunoscut o vreme, glăsuind în cele din urmă cu glasul său cald și domol:

- Fi binevenit, străine, poți să noptezi lângă focul meu. A venit seara, să gătam de cină, iar apoi să vorbim până va veni vremea de culcare. Șezi, dară!

- Nu, nu, nu-mi trebuie nimic. Voiam să-ți spun numai că ești mai harnic decât ceilalți doi – atât! Cât de nedreaptă este lumea asta că nu dă mai mult decât au celor cu adevărat de ispravă, așa, ca tine!

Feciorul zâmbi din nou, și într-un târziu glăsui:

- Nu-i bine, străine, să judici niciodată pe alții, mai ales când aceia nu au nici o pricină cu tine iar tu nici nu-i prea cunoști. Îngâmfarea și fala nu pot să ducă decât la pieire, întorcând adesea norocul împotriva ta. – Dacă eu deși singur am mioare mai mândre și mai multe, se datorează poate faptului că întâmplător oile mele au găsit pe unde am trecut eu pășuni mai bogate, cu iarbă îndestulătoare. Gândesc că mâine să le spun și dâșilor unde sunt acele izlazuri, iar la anu' să fim tovarăși trecând împreună pe acele imașuri cu atât de îndestulătoare și grasă iarbă. Lasă, să avem toți! De ce să nu se bucure și alții de bogăție?...

Alarmată, stârpitura mai privi o vreme la flăcăiașul care începuse a-și trimite din nou minunatele triluri către bolta de acum

înstelată. Apoi începu să se depărteze d-a-ndăratelea, trăgându-se lângă ceilalți doi păstori care continuau să vorbească mai departe domol între dânșii.

- Tovarășul vostru este un ticălos. Își râde de voi că deși sunteți împreună, aveți la un loc mioare mai puține și nu așa mândre ca ale lui. A zis că atunci când veți fi sărăcit de tot, o să vă tocmească slugi la el doar pe straie și mâncare. Nenorocire vouă!...

Cei doi baci se întoarseră, privind cu ură la flăcăiașul care continua să-și trimită trilarile îngerești spre candelile cerului. Cuțitele sclipiră scurt în lumina gălbejită a lunii. Flăcăiașul zâmbea acum spre chindia ca de jar, pe care o vedea pentru ultima dată. Cântecul se curmă brusc.

Multe zile și nopți la rând munții vuiră de râsul bitangului al cărui suflet negru se desfăta. Cei doi păstori se priviră înfricoșați, după care își îngropară în taină tovarășul chiar în băătura stânei.

*

Undeva, pe Argeș în gios, unde oricine s-ar fi plimbat ar fi crezut că a ajuns în inima Edenului, o ceată de o duzină de oameni păreau a căuta ceva. Unul dintre cei ce compuneau suita părea mai osebit prin hainele ce le purta, printr-o anumită distincție dar și prin trăsăturile fizionomice ce-l dezvăluiau a fi dintre cei învățați să poruncească.

- Bună ziua, drumețule! Pari a veni de la drum lung. Noi am dori să găsim pe aste plaiuri un loc potrivit spre a dura o monastire cum nu s-a mai văzut, pentru ca urmașii să ne pomenească în veac. Ia spune – n-ai văzut în popasurile tale un astfel de loc?

Bitangul își aminti cum mai ieri sau alaltăieri, la verste bune de aici, într-un loc doi oameni ședeau privind cu amărăciune un zid ca părăsit, vorbind cu mâhnire că în acel loc lăsat obcină de bunicii și străbunicii lor țărâna nu permitea să se dureze nimic, așa că ei, doi frați ce ar fi dorit ca împreună cu femeile și copiii lor să

își facă două sălașuri unul lângă altul, fi-vor nevoiți să scoată alți galbeni din pungă spre a cumpăra un loc prielnic pentru zidit.

- Ba am văzut, Doamne! căzu grabnic avortonul în genunchi, dându-și imediat seama cu cine vorbește. – Cu un zid într-adevăr părăsit, care cuprins în temeliile zidirii Domniei-Tale va da rezistență seculară ctitoriei pentru care multe generații te vor pomeni. – Îl vei recunoaște după câinii furioși care se reped la dânsul de cum îl zăresc, ca pentru a nu atrage ziditori de temei ca domniile voastre ce le-ar putea sminti sihăstria plaiului. Grăbiți-vă dară, nu-i vreme de zăbovit, alții ar putea avea aceleași gânduri ca voi!

Auzind astfel, duzina de oameni se așternu neîntârziat la drum. Iar după cale de aproape o zi și jumătate de mers, ajunseră la locul ce părea într-adevăr binecuvântat.

- Aicea vreau ca în cel mai scurt timp să pot târnosi ctitoria dorită. Vă prindeți să mi-o durați, vă întreb, voi meșteri mari?

- Da, Măria-Ta! răspunse căpetenia zidarilor. Aicea vei avea în cât timp se vor perinda opt anotimpuri unul după altul un Locaș al Domnului cum nu a mai văzut și nu o să mai poată construi nici un alt Voievod pe plaiurile Valachiei! mai spuse Manole desfășurând încă o dată sub ochii admirativi ai voievodului pergamentele cu planurile după care avea să fie durată construcția.

Chiar din zorii următoarei zile cei zece s-au pus pe treabă: o parte prinseră a săpa fundația, alții începură să frământa lutul din care aveau să modeleze cărămizile, alții descărcau carele ce începuseră să sosească cu tot felul de materiale și unelte. Merindea avea să le fie asigurată pe rând de soațe, cărora tot la zece zile avea să le vină rândul a le duce bucatele pregătite de dânsele.

După aproape un anotimp de trudă, în arșita zăpușitoare a lui Cuptor, a venit ziua punerii pietrei de temelie a zidirii, sub ochii mulțumiți ai Domnitorului și ai preoților care în fumul de tămâie răspândit generos din cădelnițe mulțumeau Atotputernicului că a blagoslovit țara cu un stăpân iubitor de Dumnezeire și frumos. În acea zi, pentru prima oară după atâta amar de vreme meșterul cel mare îngădui calfelor și zidarilor săi să

treacă la odihnă imediat după amurg. Apoi, mulțumit intră la rându-i în culcușul său pentru o binemeritată odihnă.

Undeva, după lăstărișurile unei culmi, cineva nu dormea însă. Iar veghea aceea avu în sfârșit rezultat căci, durate pe o țărână neprielnică, temeliile puse în acea zi încet-încet prinseră să se surpe, stingând temerile din ultima vreme și răcorind sufletul negru al bitangului.

O dată cu venirea zorilor, lucrătorii se înșirară pe marginea gropii mustind de apă, privind la temeliile în mare parte fărâmate și scufundate. Nu mai era vreme să schimbe locul și să sape altă groapă dacă voiau să-și țină cuvântul dat lui Vodă. Purceseră deci a curăța groapa de resturile de zid și, într-o trudă istovitoare, bătură zile la rând fundul gropii după care așternură pat de prundiș pe care îl bătură la rându-i. Apoi, cu teama încolțită în suflete, purceseră a dura din nou. Iar în zorii următori, văzură înspăimântați cum din nou ceea ce duraseră ziua, se fărâmase peste noapte. Încă o dată purceseră la a bate pământul, iarăși aduseră prundiș, iarăși durară temeliile, pentru a le găsi sfărâmate dis-de-dimineată.

A treia zi iar...

A patra zi iar...

În noaptea celei de a șaptea zile, cugetul chinuit al Meșterului zămisli un vis nebunesc, în care un glas îi zise că ceea ce pășea avea să se tot repete până când se vor hotărî a o sacrifica în temelia blestemată pe una din soațele ce le aduceau în fiecă zi merinde. Se trezi tot în zori, împărtășind imediat prevestirea tovarășilor de muncă. Pe dată hotărâră ca, în chiar acea zi, soața ce avea să vie cu de ale gurii, să fie jertfită precum zicea prevestirea din vis. Toți încuviințară înflăcărați, mai puțin cel mai tânăr, care rămase cu capul în piept. Dar la amiaza acelei zile de sfârșit de Cuptor se dezlănțui parcă Potopul, cu trăsnete cumplite și bulgări de gheață ce păreau a nu mai conțeni să cadă din cerul mânios. Cerul redeveni albastru imediat după ora de prânz, pe care soața hărăzită acelei zile nu-l putuse aduce.

A doua zi, tot la ora menită îndestulării și odihnei, se stârni un vânt strașnic, împiedicând și pe soața acelei zile a aduce

merindea. Doar a treia zi vremea a rămas statornică zi de vară. Era ziua când sortii cădeau ca însăși soața meșterului cel mare să aducă prânzul. Manole simți cum genunchii i se înmoaie și se lipesc de pământ; rugile sale rostite iar și iar fură în van, iar soața zglobie al cărei răs amintea de trilul zglobiu al paserilor, ajunse lângă ctitorii care o priveau straniu.

- Un pupic pentru soțul meu, un salut plin de respect pentru domniile-voastre, izbucni ea candid.- Spune-mi că azi sunt mai frumoasă ca ieri, iar mâine îți voi fi mai dragă ca azi. – De-a ce ne jucăm acum, poate de-a ziditul?! Ai fi oare în stare să mă prinzi în temelia ctitoriei tale doar ca să fie mai durabilă? Ian să vedem!...

Râzând dar cu inima sfâșiată de durere, meșterul o puse ca în joacă pe zid, împresurând-o cu lutul rece măiestrit țesut în jurul ființei dragi.

- O bărbate, bărbate – o dată cu mine îți zidești în chiar astă clipă nu numai prezentul, ci și viitorul, căci în pântecul meu s-a zămislit urmașul tău. – O, bărbate, bărbate...

Dar cocoțat pe zidurile ce se înălțau acum văzând cu ochii, meșterul nu mai avea răgaz să ia sama la nimic. Și într-un asfințit ce aducea cu o pălălaie de foc, oamenii lui bătură ultimul cui la acoperișul celei mai înalte turlă. Truda era gata, Vodă putea să vină. Și într-adevăr, aflând fericita veste cum că porunca i-a fost dusă la îndeplinire, purcese iar cu alai la drum pe Aregeș în gios.

Pe drumul colbuit de toamnă lungă și mănoasă, la picioare i se prosternă un om.

- Drumețul de mai an!exclamă vodă surprins. Brava, străine – ține aicea o pungă de aur ca mulțumire pentru bucuria de a mă fi povățuit așa de bine!...

- Mărite Stăpâne – căzu drumețul în genunchi în colbul drumului – tot aurul din lume nu prețuiește cât o clipă în care aș putea fi de folos Măriei-Tale. Îngăduie-mi, deci, Mărite-Doamne, să-ți încredințez cuvintele ce le-au schimbat zidarii tăi la ceas de taină, cum că într-un alt loc, vor dura pentru cine îi va tocmi – un Sălaș al Domnului cu mult mai mândru decât cel pe care ți l-au dăruit ție!...

O mânie repede se oglinzi în ochii cărbune ai voievodului.

- Pornim! făcu el semn alaiului. – Acum, degrabă!

După nici o trei verste de mers, în fața voievodului apăru Ctitoria. Rămase înmărmurit. De pe acoperișul unde se urcaseră spre a vedea de departe alaiul, cei zece meșteri mari priveau acum mulțumiți la mulțumirea voievodului.

- Să se tragă scările, să se strice schelele! glăsui cu glas de tunet domnitorul către slujitorii ce alergau degrab' să-i îndeplinească porunca.

După care mai privi o dată uimit la silueta suplă a monastirii, încununată de cupolele în torsadă. Apoi, la pas, însoțit de alai – se depărtă.

Rămași în părăsire pe acoperișurile la ale cărui ctitorie trudiseră, cei nouă meșteri s-au zdrobit unul câte unul de țărână în încercarea de a se salva cu aripile încropite din șindrili ușoare. Rămas singur, meșterul cel mare se pregătea la rându-i să-și încerce norocul.

- *O, bărbate, bărbate!... Cât de scurtă și bicisnică îți fu gloria pământeană!...*

Glasul părea să vină de undeva din temelii, sau poate din străfundurile pământului unde curând avea și dânsul să se întoarcă. Cu sufletul sfâșaiat și mințile rătăcite, se azvârli. Din locul unde s-a zdrobit, a răsărit pe dată un izvor cu apă puțină dar curată, izvodită din lacrimile creatorului care pentru ctitoria sa sacrificase ce avea mai scump, în cele din urmă chiar propria-i ființă. Primul care se îndestulă din apa de lacrimi udată fu bitangul, care mai privi o vreme cu ochi mijiți a invidie silueta suplă a locașului Dumnezeiesc cu ale sale torsadate cupole.

*

Dar sortii ticăloși aveau s-o părăsească din timp în timp pe stârpitură care avu parte să vadă în decursul veacurilor ce au urmat cum zbuciumul moldo-vlahilor nu a fost în cele din urmă steril; cu o mână pe plug și alta pe paloș, pământeni aprigi nu-și lăsară nicicând grumazul prins în lanțurile robiei; în vremi de

slăbiciune țara plăti câteodată haraci, dar își păstră neatîrnarea; în veacuri glorioase, sub porunca a voievozi destoinici, pământenii își părăseau bordeiele lor sărăcăcioase printre pălălăile sălașurilor lăsate vrăjmașului moștenire scrum, precum ogorul gol de orice rod și fântânile odinioară cu apă limpede devenite burdufuri cu venin. Apoi îl atrăgeau pe cruntul dușman în smârc și defilee, făcându-l să devină hrană a peștilor și îngrășământ pentru ogorul ce la anul avea să rodească înzecit. Nicicînd intrigile bitangului nu și-au putut atinge pînă la capăt ținta; poate doar atunci când în zori de veac al XVII-lea pe urgisita Câmpie a Turzii primul Voievod al tuturor românilor fu ucis de nevolnicul Basta, sau când, după întunecatul veac fanariot, Domnul Tudor atras în tabăra Eteriștilor a fost ucis de oamenii lui Ipsilanti în urma unor infame intrigi.

*

- Ce faci caimacame, vrei să nesocotești voința poporului și a boierimii moldo-vlahe falsificînd votul din Adunarea Electivă?

Tânărul suplu și îmbrăcat în haine apusene îl privi pe bitang cu zâmbetu-i ironic:

- E prea târziu, caimacame, norodul și boierimea s-au pronunțat pentru vecie: sub sceptrul colonelului tocmai proclamat domnitor Alexandru Ioan Cuza - Moldo-Vlahia vor fi de acum legal una și aceiași, așa cum de altfel nu a încetat nicicînd să existe în ultimile două milenii; renunță, caimacame, vremea dumitale a trecut!...

Și chiar așa părea să fie: reunită în formula-i încă restrînsă, țara a început să pășească pe calea progresului și a deplinei neatîrnări; pentru ca, după Marele Război, să se îplinească visul milenar al locuitorilor carpato-danubiano-pontici, de reîntregire în fruntariile străvechii vetre dacice. Un singur individ veghease continuu în sensul neîmplinirii acestor deziderate: el, bitangul național, care în timp ce compatrioții lui sângerău în trecătorile Carpaților, s-a refugiat cu mârâituri de jivină amestecînd zănatice frânturi de cuvinte decupate de aiurea din ale căror zărghite

împerecheri voia să nască un nou tip de artă; apoi, pentru a-și desăvârși opera distructivă, deschise la întâmplare un dicționar, iar primul cuvânt citit dădu numele halucinantei sale întreprinderi.

Nu s-a mărginit însă la atât: a prins a se înfrăți cu Hidra Roșie care între timp începuse a mușca din trupul chinuitului popor de la Răsărit, hotărând la ceas de taină dânsul și discipolii pe care și-i făcuse într-o diavolească adunare că țara al cărei pământ prea îngăduitor că nu se deschisese spre a-i înghiți - este rodul unor *nedrepte cuceriri*, fiind nevoie ca la primul prilej să fie destrămată spre a se *restitui* hălci dintr-însa vecinilor mai târziu intrați în istorie.

- *Vă așteptam de treizeci de ani!* exclamă el când două decenii mai târziu brațele scârboase ale Hidrei prinseră a sugruma *Elveția Balcanilor*, ca și întreaga Europă de la Soare-Răsare.

După aproape un veac de vexare, păruse a fi revenit în sfârșit și vremea lui; cu obidă nemăsurată a lovit în tot ce nu era hidos ca dânsul izgonindu-l prin șantaj pe Monarhul coonstituțional, ucigând elita națională, pe gospodarii satelor, pe meșteșugarii și negustorii care cu truda lor contribuiseră la propășirea patriei; a instaurat minciuna, teroarea și tortura ridicând demența și ticăloșia la rang de politică de stat, purcedând întru distrugerea ethosului național prin încercarea unei monstruoase *reeducări*; și ceea ce este mai rău, a supraviețuit ca un virus adaptabil la orice și după ce Hidra cea setoasă de sânge parțial învinsă a dat înapoi cel puțin formal, ascunzându-și spurcăciunea sub sulemeneala superficială de libertate, continuând să macine sufletul neamului până în zilele de acum. Iar acest lucru va persista putând a ne duce în cele din urmă la pieire, asta până când urmașii tarabostelui de odiniaoră care nevrînd să-și mânjească custura l-a cruțat pe trădătorul de neam și țară - va face ceea ce trebuie făcut, în formă non-violentă, potrivită vremurilor ce le trăim.

Revoluție și premeditare

Când ultimul din grup care trebuia să sosească în **Rondul Roman** se orpi lângă ei, **Hydrostates**, unul dintre cei aflați la vârstă matură, aruncă o ultimă privire semicircular-conspirativă împrejurimilor. Discuțiilor de mare importanță ce le aveau de fiecare dată, se cuvenea a li se da discreția necesară, astfel încât toți membrii grupului să rămână în maximă siguranță.

Ultimul care sosise era și prâslea fracțiunii și, ațintindu-și pentru început ochii săi migdalați și etern melancolici asupra întregii găști, le strânse tuturor zâmbitor-protocolar mâinile. Ajungând în fața **Politrucului**, unul dintre veteranii de vârstă ai grupării, gestul de cordialitate formală dură ceva mai mult, căci acesta îl prelungi nefiresc scuturându-i pentru mai multe secunde viguros brațul:

- Ești prima și ultima generație tânără care a apucat să vadă mizeria de acum. Așa... Căci noi, cei mai vârstnici, ne luăm angajamentul că lucrurile nu vor rămâne astfel!...

- Este inuman, domnule! se aprinse **Hydrostates** după cum îi era felul. – Nu e drept, pentru socialism s-au sacrificat și au murit oameni în țara asta! Valorile perene ale comunismului științific nu pot fi compromise de un ins ajuns accidental în fruntea Partidului nostru! – Nu asta au vrut bunicii și străbunicii noștri!...

Se hotărî pe loc crearea **Comitetului Secret pentru Reformarea Socialismului Național**. Președinte Executiv – **Hydrostates**.

- La nevoie, vom acționa în forță! Vom critica fără menajamente în adunările de partid starea de lucruri existentă și, o dată nevoiți să ieșim la lumină, vom forma asemenea revoluționarilor francezi de la 1789 un Comitet al Salvării Publice. Da, să nu creadă cei care vor să întineze în țara asta idealurile nobile ale socialismului că vom sta cu mâna în sân! Să nu creadă odiosul dictator că vom asista pasivi la degradingolada pe care se pregătește să o producă!

- Eu l-aș ruga pentru început să nu mai reformeze biata Limbă Română, punându-l ca la școală să scrie corect de o sută de ori **municipiile** și **tuturor!*** crezu cineva că este necesar să destindă atmosfera printr-o vorbă malițioasă.

Lui **Hydrostates** i se cam deranjase cravata. Luă o pauză pentru a și-o aranja meticulos, moment de care profită **Politrucul** spre a continua destinderea atmosferei cu o nouă glumă.

- E, cred că a sosit momentul să bem o bere; așa... am de gând să las a mi se face cinste după principiul *dai în mine, dai în Nicu – dai în Nicu, dai și-o bere!* – Ce zici, Prâslea – așa...ție nu ți s-a făcut sete?

- Ce să zic, tovarășe Boroconschi – cât am stat la Paris m-am cam dezvățat de nemțeasca băutură. Știți, francezii beau cantități impresionante de vin! Asortate mai totdeauna cu tartine cu brânză, mai adăugă el, aplecându-se politicos, în timp ce veteranul îi oferea teutonicul proviant.

- Așa... Și cum se observă de acolo *realizările* din patria noastră?

Tânărul nu răspunse imediat, preocupat fiind cu savurarea primei înghițituri din lichidul înțepător și rece.

- Să vedeți, acolo nu se prea discută despre asta. Din invidie, desigur. O singură dată, anul trecut, niște foști amici de ai mei francezi s-au uitat mai atent când au văzut o televizare în direct de la București, cu ocazia citirii unui discurs oficial prilejuit de încheierea Jocurilor Olimpice. La început, nu am înțeles de ce se tăvăleau pe jos de râs, după care mi-am dat seama: din pricina emoției, tovarășul Nicolae Ceaușescu își începuse lecturarea discursului prin citirea celor cinci cercuri olimpice ce alcătuiau antetul cu care fusese ornat festiv fiecare pagină a speech-ului.

- Ca să vezi, puștiule, de cine am ajuns să fim conduși! Așa...
- Tu nu ai dori ca lucrurile să se schimbe?...

- Cum să nu dorească, domnule, cum să nu dorească, interveni cu parapon **Hydrostates** care între timp reușise să-și

*

Pronunțarea stâlcită a lui Ceaușescu era **municipiile** și **tuturilor**.

rearanjeze cravata în deranj. – Numai că nu realizează, ca întreaga tânără generație. Din prea multă loialitate!

- Dar tovarășul Nicolae Ceaușescu este un mare patriot, ați văzut cum s-a comportat acum cinci ani când cu invadarea Cehoslovaciei, încercă cu voce subțirică să-și justifice fidelitatea reprezentantului junimii naționale. – Să știți că tot Occidentul îl admiră pentru asta: micul David care l-a înfruntat pe marele Goliat...

- Bleah! exhibă **Hydrostates** cu năduf. - Micul David care l-a înfruntat pe... Ești naiv, *hidalgo*!... Nici o clipă nu a fost vorba de o confruntare, ci de o înscenare menită a-i face pe apuseni să creadă că în lagărul socialist a apărut o breșă, așa încât măcar un singur stat socialist să fie mai credibil în fața bancherilor lagărului capitalist, și astfel să „beneficieze” de subsidii și tehnologie de acolo pe care în mare parte cui crezi că o să paseze?... celui pe care-l înfruntă!... Reține, *hidalgo*, niciodată tovarășul al cărui nume l-ai pronunțat, nu va face mai mult decât îi va spune stăpânul său; în felul acesta va avea tot sprijinul moscovit împotriva căruia și-a încordat „praștia” de conivență cu acesta, dar și credibilitatea aducătoare de finanțe a Apusului, deci toate condițiile ca printr-un abil joc de basculă să instaureze un regim de dictatură personală extrem de eficient și durabil. Ceea ce, noi aici de față, vrem cu orice preț să împiedicăm!...

Un timp, liniștea deveni hegemonă, răstimp în care conspiratorii își mai luară un rând de sticle. După care se purcase la crearea **Comitetului Național pentru Stoparea Odioasei Dictaturi**, acesta având să aibă cât de curând un program pe care participanții aveau să-l redacteze în urma uneia din viitoarele lor întâlniri. În program, ca punct principal, avea să figureze printre altele ca finalul construcției socialismului să nu se mai soldeze cu edificarea societății comuniste, ci a **capitalismului de stânga**, agreementat cu o **democrație originală**. – Cu riscul nedemocratic al cumulului de funcții, președinte al acestui nou Comitet avea să fie ales tot **Hydrostates**.

În acel moment interveni în discuție **Paleontologul**. Fusesse admis în grupare din nu se știe ce considerente, cunoscut fiind

faptul că posedă *origini nesănătoase* în calitatea sa de urmaș de exploatare burghez-moșierești, cu un unchi prin alianță academician în timpul monarhiei de *tristă aducere amintire*, precum și tatăl său avocat care era fiul unor *canibalice bestii moșierești*, foști proprietari a unei destul de întinse latifundii din Nord-Estul țării. I se recunoșteau însă de către toți membri grupării marea sa capacitate de sinteză, de intelectual autentic, așa cum restul *tovarășilor* nu prea aveau de unde să aibă în instrucția lor genetică, întrucât putuseră să spolieze fosta elită intelectuală a țării de orice, chiar și de viață – numai de ereditate, nu.

- Dhomnilor – își începu dânsul una din interesantele sale dizertații convergent istoric-geologice – este cunoscut faptul că în istoria umanității – ca și în istoria vieții pe pământ – factorul numit *imponderabil* a avut dintotdeauna un rol nemăsurat de important; cine și-ar fi imaginat – presupunând, în mod absurd, desigur, că în acea epocă geologică ar fi putut exista un observator humanoid – că acum 65 de milioane de ani acel asteroid avea să schimbe definitiv istoria vieții pe Terra, oferindu-le supremația acelor aparent biceșnice viețuitoare numite mamiferele, ce aveau să se înmulțească și să se diversifice până la toate formele cunoscute astăzi prin intermediul aceluși învingător strămoș comun al nostru, al tuturor – numit *Purgatorius?*... - Prin analogie – dacă îmi permiteți – cine și-ar fi putut închipui faptul că catastrofa originară a secolului XX – și am numit aici Primul Război Mondial – ar fi putut să reprezinte punctul de plecare al prăbușirii unei lumi deja aflate în decreșitudine avansată datorată sistemului economic mercantil -endogamic promovat – aducând totodată zăhrii unei lumi noi, reprezentate de masele care cu ocazia aceluși aparent cataclism aveau practic să irupă în istorie?... Dacă îmi permiteți – cine și-ar fi putut imagina...

Nimeni nu-i interzise, însă nici nu mai ascultau discursul interesant, interdisciplinar și extrem de aplicat al **Paleontologului**, întrucât sosise momentul psihologic pentru cel de-al treilea rând de berici. Ocazie cu care, pentru mai multă siguranță, fu fondat un nou **Comitet**, al **Înființării Democratice al Capitalismului de**

Stânga, al cărui șef, în spirtul Democrației Originale de care urma să fie secondat, a fost alea fatalmente tot **Hydrostates**.

- Nu pentru asta am luptat noi, puștiule – își începuse explicațiile **Politrucul** în timp ce-și inaugura a patra berică. – Așa... Noi dorim în funcții supreme oameni ridicați din rândul masselor muncitoare, e adevărat, nu elemente descompuse, izolate și periferice ca cel pe care îl crezi tu patriot. Așa... Socialismul se poate edifica numai de către clasa muncitoare – clasă purtătoare de progres – de fiii ei cei mai înaintați în gândire capabili să transpună în fapte idealurile pentru care au suferit – așa... - înaintașii noștri, cât și o bună parte din noi... așa...

- Da, preluă iar inițiativa **Hydrostates** care având în vedere că în **contradicție neantagonistă** cu ceilalți ajunsese la a șaptea capsulă, vorbea nițel mai împleticit. – Mi-amintesc de tata, săracu', care deși nonalcoolic, din obidă pentru exploatarea la care era supusă clasa muncitoare achita în ziua de leafă în semn de solidaritate consumațiile proletariatului stors de vlagă aflat în crâșma riverană fabricii unde lucra. Apoi venea acasă fredonând *Internaționala*, în timp ce mama îi ținea isonul, hrănindu-ne până la chenzina următoare cu pătrimea de salariu rămas – plus *idealurile revoluționare*. Dar lasă, au luat după Eliberare *bestiile moșierești* ce au meritat, și și-o vor mai lua dacă vor încerca vreodată să profite de vremelnicele probleme existente în sânul Partidului nostru revoluționar!

Pe loc, în timp ce vânzătoarea de la Buturugă deschidea un nou rând de beri – a opta pentru **Hydrostates**, respectiv a șaptea și a șasea pentru **Politruc** și **Hidalgo** respectându-se în acest mod dialectic butada cu *fiecăruia după necesități* – a fost înființat **Consiliul Național pentru Protejarea Eroilor Clasei Muncitoare**, măsură plină de bun-simț și prevedere, având ca scop protejarea intereselor corifeilor clasei mai sus-amintite atât de eventualele intenții revanșarde ale epigonilor exploatareilor de odinioară – cât și de tendințele deviaționiste ale unor tovarăși vremelnici sau definitiv deraiți. Nimeni nu se mai osteni să propună un șef pentru acest nou **Comitet**, întrucât se subînțelegea cine avea să fie acesta.

- Totul va fi schimbat! Izbučni pe neașteptate **Politrucul** viguros, dar împleticit. Așa...

- De ce I. T. B. – și nu A. R. T. B.?...îl ajută cu limba încleiată **Hydrostates**.

- De ce I. D. E. B. – și nu C. O. E. L. R. ? avu o sclipire de inspirație și **Hidalgo**.

- Așa... De ce I. C. A. B. – și nu – TERRA - APA? reveni cu ceva și **Politrucul**.

Hydrostates nu mai interveni cu altă propunere, întrucât pentru dânsul apăruse de ceva vreme o mărunță contradicție internă care dacă nu avea să fie rezolvată curând, risca să se transforme într-un mic diferend între el și restul publicului călător din parc: anume că aproape patru litri de bere – iată, în acel moment patru litri și jumătate – își cereau dreptul la expectorare mai abitir decât masele populare oprimate de regimul burghezo-moșieresc drepturile, ieșite la demonstrații pe ecranele din cinematografele orașului – iar aceasta de urgență. Problema era că cea mai apropiată toaletă se afla în parc la vreo trei sute de metri de locul legicei sale necesități – un punct prea îndepărtat în acel moment pentru dumnealui, în plus, existând riscul ca respectiva vespasiană să nu fie, de pildă, deschisă. Pe măsura trecerii timpului contradicția se agravă și datorită statuii riverane reprezentând o femeie cu un urciur în mână din care se scurgea un viguros șuvoi de apă; ceea ce îl inspiră pe chinuit care prin formația sa tehnică era o fire pragmatică, determinându-l a face o legătură intrinsecă între propria-i necesitate, canalul de scurgere aflat la câțiva pași și femeia de piatră din al cărei urciur continua neabătut să se scurgă fluidul. Momentul ajungerii de asupra grătarului salvator s-a dovedit a fi salutar, întrucât o secundă dacă ar fi întârziat, lichidul ar fi început să țâșnească din **Hydrostates** precum apa printr-un baraj la a cărui execuție nu s-a respectat la prepararea betonului rețeta proiectată de ingineri și tehnicieni.

Dinspre cântarul public aflat nu departe de acolo se auzi un țipăt scurt, o cucoană coborând precipitat de pe platan spre a o lua la fugă pe aleea laterală. O tânără mămică se repezi după țâncul

care împleticit inspecta zona și, luându-l în brațe, se îndepărtă numaidecît.

Impresionat de acest fapt, **Politrucul** execută prin puterea exemplului un sfert de cerc la dreapta sa și, nepreocupat atât de mult de igiena publică precum colegul său de conspirație, își începu transfazarea pe pereții **Buturugii** unde bufetiera trebăluise până atunci ștergând niște pahare.

- Ce dracu' faci, dom'le? țipă ea ascuțit când auzind susurul se uită afară. - Din toamna lu' paș' patru nu s-a mai văzut așa ceva! Aici te-ai găsit să te ușurezi?

Aflat în plină activitate, **Politrucul** ridică spre dânsa o privire care cerea îngăduință:

- Așa...

Reacția se dovedi însă a fi contrară.

- Cară-te dracului d-aci, că te iau cu mătura! zberă dânsa punându-și instantaneu amenințarea în practică.

Printre trecătorii din ce în ce mai grăbiți, doi milițieni își făcură apariția. Îl încadraseră pe **Hydrostates**, privindu-l cu gura căscată.

- Ce faci aici, mami? întrebă unul din ei.

Președintele tuturor Comisiilor, Comitetelor și Asociațiilor Subversive născute în acea zi în parcul Cișmigiu râgâi răsunător, pentru ca mai apoi să ofteze ușurat. Terminase tot ce avea de făcut, inclusiv scuturarea viguroasă a șarpelui de dinaintea închiderii șlițului.

- Tati, chiar nu vrei să vorbești și cu noi? interveni al doilea ulan. - Ce făcuși, bre, aci te găsiși s-o comiți, ziua în amiaza mare, când ai o budă ici, și alta colea? indică omul cele două puncte cardinale cu pulanul.

Conspiratorul luase în sfârșit act de existența notabilităților care îi susțineau acum verticalitatea devenită precară. Așa că reacționă furtunos, declamând cu glas autoritar:

- Având în vedere că orele sunt înaintate, declar ședinta închisă! Reluarea lucrărilor mâine, la aceiași oră! conchise cu glas de leu.

- Ia hai la secție! Să declari câte ceva și p-acolo! zise celălalt începând să-și caute în geanta ca de moașă chitanțierul de amenzi.

Profitând de precipitarea evenimentelor care îl făcuseră să rămână în umbră, **Politrucul** începu să urce iepurește **Movila** ale cărei poale erau chiar la baza bufetului în vecinătatea căruia se cinstiseră prodigios, în acordurile a încă unui *așa...*, provocând printre altele și retragerea precipitată a tuturor perechilor ce ascunse prin firide se giugiuliseră liniștite până în acel moment.

Hidalgo la rându-i nu pierduse vremea. Trecând prin fața statuii **Sissi** - cea cu urciorul dătător de idei nesănătoase - aruncă o privire fioroasă acesteia, după care părăsind **Rondul Roman** se angajă cu pași mărunți pe **Aleea Îndrăgostiților** care îl duse în cele din urmă în **Rondul Scriitorilor**. Se opri nu se știe de ce în fața bustului lui Bacovia, privindu-l concentrat din poziția ușor contorsionată pe care începea să o aibă, ca și cum o bilă de plumb agățată de grumaz l-ar fi tras în jos.

- Aici ajunseși? îi disturbă contemplarea o voce de undeva din spate. – Te cam trage așa la somn, ai? Las' că te trezim noi la secție!... Ia umblă! Îl mână sticlele din laterală.

Ajunși la locul conjurației purtătoare de progres, constatară că este peste poate să se circule cu reținuții *per-pedes* până la circă. Cu capul în piept, așezat pe un scaun, **Hydrostates** dormea buștean sforăind ca o locomotivă cu aburi pregătită să părăsească gara. Lângă dânsul, siderat, **Paleontologul** – singurul neabțiguit, mărturie a acestei realități fiind și acum cele două sticle de Cico ce mai tronau încă pe măsuta metalică.

- Dhomnilor, dahr ce spun eu - thovarăși – dintotdeauna s-a phutut constata că existența este uneohri phresărată de complexe de împhrejurări vădit dilematice a căror apahrență vizibil subiectivă nu threbuie să...

- Mata ce mai dorești? îl luă scurt unul dintre gabori. – Nu ai destule alei pe unde să te plimbi? Hai, circulă!...

După care ajutat de ceilalți colegi împinse în IMS-ul tocmai sosit pe cei doi obosiți, spre a demara imediat în trombă.

La cruce

Când trăsura adăstă în fața porții cimitirului, lucrătorii se aflau de ceva timp încolonați ordonat în locul unde cu aproximație *domnu' contabilé* își fixa mai totdeauna scaunul și măsuța portabilă pe care își deschidea catastiful în care le erau trecute lefurile pe acea lună. Însoțit de un tânăr spilcuit, *domnu' contabilé* coborî cu obișnuita-i gravitate abosolut necesară – credea dânsul – în scopul menținerii distanței necesare, așa încât *mojicul să nu-și poată a lua nicipicînd nasu' la purtare.*

- Aci, Ioachimițiule!

Simbriații apreciaseră bine. *Domnu' contabilé* se oprise în același loc în care o făcuse și ultima oară. Nimeni nu reușise vreodată a-l face să-și scimbe acel loc, într-un rând fixându-se acolo după ce făcu abstracție de faptul că lucrătorii din întâmplare se încolonaseră la vreo douăzeci de metri distanță. De asemenea, nimeni nu-l putuse determina să intre vreodată în capela încă nedată în folosință spre a împărți acolo simbriile, nici chiar când într-un rând o ploaie repede de primăvară agrementată cu tunete și fulgere îi făcuse pe toți ciuciulete, *domnu' contabilé* continuându-și nestingherit ritualul lunar sub stihiiile dezlănțuite ale naturii ca și cum ar fi lucrat sub cel mai duios soare de primăvară.

- Ce v-ați strâns mă, aci, ca în jurul cazanului cazon, înainte să ajung eu? Dacă vă iau amendă câte 60 de bani, ce-oți zice mai apăi?!...

Oamenii lăsaseră capul în pământ ca și cum ar fi făcut un lucru de mare rușine. Îngânără mai apoi într-un cor murmurat, cu o sincronizare uimitoare, de parcă un regizor le-ar fi stabilit din timp textul scuzei:

- Iertați-ne și nu ne oropsiți, *domnu' contabilé*, că n-o să se mai repete!...

- Păi v-om ierta, de!zise el pe ton critic, că ce să facem – până la urmă sunteți ai noștri!... D-aia n-are ursu coadă, că l-a păcălit

vulpea – iar simbriașul valah parale, de harnic ce e!... - Aide, treceți pe un rând în fața mea, să isprăvim mai degrabă!

În tot acest timp, tânărul asistent pregătise cu gesturi aferate cele necesare lucrului, deshizând măsuța și scăunelul pliante, punând călimara umplută ochi la locul convenit, așezând tocul pe mijlocul registrului, retrăgându-se apoi cu doi pași grațioși în spatele stăpânului, împreunându-și mâinile pe pântec și sfârșind prin a ținti zarea cu o privire plină de demnitate, de lacheu nemeritat de stăpânul mai tot timpul fără temei nemulțumit.

După ce își fixă ochelarii de sârmă pe nas spre a avea pe de asupra a ce să privească, *domnu' contabilé* aruncă o privire relativ distrată în catastif, murmurând un *Mda...* mormăit care îi trăda mulțumirea deplină pe care nu voia să și-o exprime pentru calculele impecabil executate. Totuși:

- Băi, Ioachimițiule, de câte ori te-am rugat să nu mai treci *totalurile* cu cerneală roșie?! Asta e contabilitate, mă, nu *poezii* scrise pe hârtie roz-bombo'-parfumat pentru ibovnică!...

Figura celui interpelat se făcuse mai demnă. Privirile devenite ușor tăioase erau aruncate acum mai în față, prin ușoara lăsare a capului pe spate. Buzele se subțiaseră strângându-se, tremurând imperceptibil.

- Am vrutără, *domnu' contabilé*, să facem o *drastică* subliniere pentru privirile domniei-voastre poate câteodată obosite de prea multă muncă. De alfel, noi...

Dar stăpânul nu-l mai asculta.

- Gheorghe Vasile!

- 'zent!

- Apropie-te!

- 'înțeleș!

Preocupat, tartorul polilor din lădița de alături căută o vreme zumzăind în condică. Apoi izbucni volubil:

- E, ai văzut că se poate?! Luna asta îți iei toți banii! Dacă n-ai o zi lipsă?... Cine face ca tine, ca tine are să pățească; 2 lei pe zi x 26 de zile – 52 de franci. Na, ține! Ș-acu', semnează!

- Da' nu știu a scrie...

- Atunci pune deș' tu!Îl pofti arătându-i călimara de alături.

Lucrătorul puse degetu îmbibat în cerneală lăsând o pată cât o pecete domenască.

- Altu'!...

- Să trăiți *domnu' contabilé!*

- Ce mai faci, dom' le?...

- Bine, să trăiți!

- Ce-ți mai face Maricica? A născut?

- Da, să trăiți!

- Ce?...

- O vițică, mânca-o-ar tata s-o mănânce – să trăiți! Am și botezat-o: Joiana!...

- E brava, brava!... Vezi că luna asta ai lipsit două zile: 48 de franci cu mustrare!...

- Am lipsit că a născut Marițica...

- Da' ce, nu putea să nască singură?... Aide, du-te!...

Monoton, lucrătorii se apropiau unul după altul. *Domnu' contabilé* se cam plictisise, avea nevoie de un divertisment și schimbare a tematicii, așa că privirea îi căzu pe crucea de fier groasă și înaltă ce urma să încununeze turla capelei mortuare încă în construcție.

- Mă, da' voi n-ați mai pusără o dată crucea asta?... Că dacă eram eu aici – uite-așa o aburcam pân' acum în vârful încheie lovindu-și sonor degetele.

Oamenii nu știau ce să răspundă. Crezură deci că e mai nimerit să tacă. Din spate, însă, tânărul asistent crezu că e de datoria lui să intervină, mai ales că mărinimia sa avea să fie deșartată pentru niște oameni sărmani a căror ignoranță nu avea cum să-i apere de toanele unuia mai școlit ca ei.

- Nu e chiar așa de simplu, *domnu' contabilé!*... La ei e puțin mai complicat, nu ca la domniile-noastre unde repede putem să scriem cât *face* doi cu doi. Structura de rezistență la care lucrează ei e nevoie să...

Tartorul se întoarse încet în scaun spre tânărul din spatele său, ascultându-i explicațiile aparent pertinente cu un zâmbet zeflemitor pornit din vârful buzelor și ale ochilor.

- Mă, Ioachimițiule, știam că pe lângă operații cu țifre tu te pricepi doar la *poiezii* – da' văd că le ai și cu clăditul!

Tânărul își mușcă buza, înroșindu-se ca o pătlăgică coaptă strașnic. Stăpânul dădea în vileag unul din secretele sala cele mai intime, după ce decoperise la spatele unei condici un catren dintr-un poem pe care de jumătate de an îl trimisese la o revistă de profil, neprimind încă nici un răspuns.

- Dacă te pricepi tu la atâtea, mă întreb cum de n-ai făcut și armata, ca știi câte ceva și de cătănie – ha?

Afrontul era acum dublu, insinuându-se pe de asupra și faptul că s-ar fi fofilat de o îndatorire obștească, cunoscut fiind că tânărul era de familie mai înstărită, care ar fi putut să-l ajute pecuniar în acest sens.

- Pentru că, *domnu' contabilé*, până acum n-am căzută ră niciodată la *sorti* în această privință. Altminteri, să fiți sigur, că tânărul aicea de față n-ar ezita a-și face datoria sub faldurile drapelului Măriei-Sale!

Buza și bărbia îi tremurau deopotrivă, împreună cu vocea care trăda un început de revoltă.

Domnu' contabilé, îl privea acum într-o atitudine de contemplație blegoasă, sprijinindu-și doar falca în plama mică și albă precum de domnișoară de pension. Zâmbetu-i mefistofelic îi dispăruse de pe chip, lăsând loc doar unei indiferențe adânci.

- Știi ce, mă Ioachimițiule – mie mi s-a făcut foame... Câte ceasuri să fie?... - la du-te mătăluță coala peste drum la crâșma Ghencii de cere un *menu complet* ... Aidi, du-te și să vii degrab'! – Să vie altu'!se adresa șirului de lucrători ce păstrau respectuos o distanță de vreo zece metri.

Preocupat, își reluă operațiunea de căutare a simbriașilor, folosindu-se de vârful condeiului cu care lăsa din loc în loc o dâră de cerneală.

- Tiii, domnule!... Ce făcuși?... Numa' nouă zile pe luna asta!?...

Omul din față sa lăsase spășit privirile în pământ.

- Cum de-ai izbutit?...

Și lasând o privire critică în catastif, *domnu' contabilé* începu să scrie preocupat ceva în rubrica *Reclamațiuni*.

- Să vedeți, *domnu' contabilé*, luna aiasta am fostără cam bolnavi...

Oprindu-se din scris, funcționarul ridică o privire ascuțită către omul cu privire posomorâtă.

- Numa' azi nu s-a nemerit să nu fii bolnav, în ziua de simbrie – ha?!... - Încă o lună să mai faci una ca asta, Teofile – și spui la *Consoțiu* să te puie pe liber. Păi treabă e asta, măi Teofile?! Na, ține acilea optesprezece franci și zi-i *merçi!* Că cred că nici d-ăștia n-ai făcutără pe luna asta!...

- Îmmm, *domnu' contabilé*, da' cu banii aiștia n-o să am nici d-o litră de vin... și uite, și acum sunt cam bolnăvior – mă cam doare o măsea...

Domnu' contabilé se mulțumi a-i mai arunca doar o privire ca un trăsnet. Lucrătoul se retrase cu umerii căzuți.

Pe sub bolta de intrare a țințirimului se vedea în acel moment *meniul complect* comandat. Era împins pe un cărucior ca de spital care nu se știe cum trecuse prin hârtoapele drumului împins personal de patronul cărciumii, ce pășea plin de importanță, cu vârfurile ciubotelor ca de clown mult pe laterală, iar mustățile *pe furculiță*.

- Poftiți, *domnu' contabilé*, *meniul*-ul ce avem onoarea să-l aducem personal pentru domnia-voastră: borș de perișoare ca fel unu iar ca fel doi, specialitatea casei – iahnie de fasole cu cărnat. – Vă dorim poftă bună și sperăm ca și pe viitor să aveți bunătatea a apela tot la noi!

Plecă la fel de important cum sosise, parcă cu vârfurile botinelor și mai pe lateral dispuse. Într-un târziu, dispăru dincolo de ieșire cu tot cu căruțul atoturuitor ce părea că are să scoale morții din racle.

După ce trase pe un colț al mesei registrul și ustensilele de scris, asistentul își reluă discret locul său, cu mâinile împreunate în față.

Domnu' contabilé începu să mănânce cu lăcomie, ca și cum atunci ar fi scăpat din temniță. La a cincea sorbitură rămase cu

lingura în aer. Din stânga sa, un cortegiu funerar își făcu simțită prezența prin țipetele sfâșâietoare ale bocitoarelor de profesie care în răstimpuri se loveau cu capul de sicriu.

- Auzi, mamă ce să faci el!... Să se omoare fiindcă l-a părăsit Frosinaaa!...vivandiera naibii, să nu se bucure de ăla cu care își face felu' acum, s-o trăsnească Ți-de-Sus și Maica Precista, să...

Lângă sicriu, preotul răspopit agita grav și lent din cădelniță, cântând din mers și pe nas **Stâlpii** ce pare-se îi știa pe de rost. La un moment dat procesiunea se opri. Ajunseseră la destinație. Un miros înțepător de tămâie părea să se fi răspândit în tot cimitirul.

- Hm... auzi, domnule, din ce să se omoare: din amor!...

Și cu un semn a dezaprobare din cap, *domnu' contabilé* trecu la felul doi.

- la zi-i, bă Ioachimițiule, *poietul* ăla *al vostru* național nu și-a luat zilili acu' vreo opt ani din aceleași pricini?

Cel interpelat își reluă atitudinea demnă.

- *Domnu' contabilé*, nu să cade a vorbi astfel de marele poete al neamului care odihnește în somnu-i prematur, la nici zece verste de noi, în țintirimul Șerban-Vodă. - Adevărat că a fost îndrăgostit nepotrivit de o femeie măritată și poetesă la rându-i care a murit în același an cu el, dar...

- De ce nu te lași tu de meseria cu țifre, mă Ioachimițiule, ca să îi iei locu'? Că văz că le ai cu stihurile; ți-a răspunsără aia la care le-ai trimis?

Interpretă cum dori tăcerea adâncă, plină de semnificații metafizice a tânărului.

- E, ai văzut?... Totu' până aci: puțini *vrea*, Ioachimițiule, să moară săraci, dând în zadar banii pe hârtie decât să-și trateze mai bine la Italia oftica!

Domnu' contabilé isprăvise dejunul. Îi rămăseseră în farfurie un sfert de cârnat și o lingură de iahnie, iar în cănița ca de pușcăriaș câteva linguri de borș și o perișoară stâlcită. Turnă restul de ciorbă în farfurie, frânse dumaticatul de pâine neconsumat, zvârlindu-l peste tot acel terci.

- Ție nu ți-e foame, măi Ioachimițiule? Na!întinse farfuria pregătindu-se să-l îndestuleze și pe cel din spatele său.

- Mersim, *domnu' contabilé*, dar noi am statără la masă înainte să plecăm spre slujbă, spuse tânărul cu cea mai marțial-înțepată atitudine pe care și-o luase pe ziua aceia.

De undeva din spate, nevăzut de nimeni, se apropiase un tip hirsut cu priviri sălbatic.

- Domnule... fie-ți milă... nu am mâncat de trei zile... fă-ți pomană și cu mine...

- Na, că s-a găsit client!... Dacă n-ai vrut tu, uite că s-a găsit altu'!...

Dinspre cortegiul funerar se auzeau primii bulgări de pământ aruncați cu lopețile pe racla lăsată în criptă. O femeie despletită, nurlie încă tânără desculță și cu rochia pe jumătate descheiată străbătea aleea, apropiindu-se de cortegiul, după ce intrase ca o vijelie pe poartă.

- Nuu... nuuu... nu-l îngropați... că eu îl iubesc... cum a putut să facă una ca asta?...

Era Frosina pocăită. Un glas unanim de revoltă străbătea printre cei ce alcătuiau procesiunea.

- Pleacă de acilea, cățea! Nu ți-i destul că l-ai băgat de așa june în țărână? Căzătură!...

- Nuu... nuuu... nu-l îngropați... lăsați-mă să-l mai văz o dată... aoleo, Doamne, Doamne – ce năpastă a fost să cază pe capu' mieu!...

- Mda... plescăi din limbă *domnu' contabilé* stenahorisit de scenă. – Tu ce stai acolo? Apropie-te, dom'nelzise ultimului lucrător ce cu basca în mână aștepta să-și ia simbria.

Și reluându-și căutarea preocupată cu penița, într-un târziu găsi. Ridică o privire admirativă către cel din fața sa:

- Bravo, nene! Da' ce-ai făcut – ai lucrat și *duminicele*?...

- Da, *domnu' contabilé*, eu am fost tot timpul acilea, am avut de lucru și noaptea cu fiarele ce țin sus cupola...

- Mde... așa o fi... dacă zici 'mneata... că prea o zici cu foc... bravo! – Na, 60 de franci în cap!... Semnează...

Asistentul începuse deja să strângă, pliiind la loc scaunul și masa pe care le luă la subsuoară după ce introduse registrul și ustensilele de scris într-un sac generos. După care merseră în grabă spre trăsura ce îi aștepta în fața porții, pe capra căreia vizitiul ce se sculă brusc din moțăială își mână viguros bidiviii, nearuncînd nici măcar o privire femeii răvășite care la rîndu-i ieșise în acel moment ca o furtună pe poarta țintirimului.

Cătălin Rădulescu